

A photograph of a man and a young boy standing together. The man is wearing a light blue t-shirt and has a serious expression. The boy is wearing a brown t-shirt and also has a serious expression. In the background, there is a large, faded image of a woman's face, looking slightly to the side.

Ruimte voor afscheid

Infogids rond overlijden

De stad stelde deze brochure samen in 2015. Het is mogelijk dat sommige tarieven of voorwaarden intussen verouderd zijn. Informeer u bij de dienst begraafplaatsen of kijk op www.antwerpen.be/overlijden voor de meest recente informatie.

Voorwoord

Doodgaan, het is iets waar we liever niet aan denken of waar we liever niet over praten met onze familie of vrienden. Toch is het belangrijk om stil te staan bij uw eigen overlijden en om hierover in gesprek te gaan met de mensen die u dierbaar zijn.

Iedereen die al eens een uitvaart regelde, weet dat er tijdens zo'n emotionele periode belangrijke keuzes moeten gemaakt worden, vaak met verstrekkende gevolgen. Waar moest de laatste rustplaats komen? Kiezen we om te begraven of te cremen? Wie beheert het testament? Het zijn slechts enkele van de vragen waarop een antwoord moet komen. Toch zou u eigenlijk gewoon de tijd willen nemen om afscheid te nemen en te rouwen om het verlies van iemand die u graag zag.

Deze gids helpt u om goed geïnformeerd de juiste keuzes te maken op het juiste moment. Wist u trouwens dat er heel wat dingen zijn die u ruim op voorhand kunt regelen? Zo kan u of uw familie er op het moment van een overlijden bezig zijn met wat echt telt. De stad helpt u met het nodige advies over alles wat met uw laatste rustplaats te maken heeft. Specialisten als notarissen, begrafenisondernemers en artsen helpen u bij alle andere praktische zaken.

Die persoonlijke begeleiding past in de filosofie die stad Antwerpen ontwikkelde rond alles wat met overlijden te maken heeft. Het was lang zoeken naar een begrip dat heel dit pakket aan persoonlijk advies samenvat, maar uiteindelijk vonden we toch een woord waarin alles vervat zit: naburging.

Deze gids is geen naslagwerk, maar een gebruiksvoorwerp. Neem rustig de tijd om alle informatie door te nemen. U mag er zeker van zijn dat onze medewerkers klaar staan om u te ondersteunen.

Inhoud

Welke keuzes kan ik nu al maken?	7
1. Kies ik voor begraven of cremeren?	9
1.1. Begraven	9
1.2. Cremeren	10
2. Welke keuzes heb ik voor mijn laatste rustplaats?	12
2.1. Een kosteloze rustplaats	12
2.2. Een betalende rustplaats of concessie	13
2.3. Een bijzondere rustplaats	15
2.3.1. Een plaats in de natuur	15
2.3.2. Een aparte plaats voor kinderen	15
2.3.3. Een rustplaats voor militairen	16
2.3.4. Het burgerlijk ereperk	16
2.4. Waar komt mijn laatste rustplaats?	18
2.4.1. Begraafplaatsen in Antwerpen	19
2.4.2. Begraafplaatsen buiten Antwerpen	19
2.4.3. Asbestemmingen buiten een begraafplaats	20
3. Hoe leg ik mijn keuzes vast?	22
3.1. De laatste wilsbeschikking	22
3.2. Erfenis en testament	23
3.3. Andere keuzes vastleggen	25
4. Wat kan ik nu al vastleggen over de uitvaart?	28
4.1. Een uitvaart met of zonder uitvaartonderneming?	28
4.2. De afscheidsplechtigheid	30
4.3. Wat kost een uitvaart?	30
5. Waar moet ik nog aan denken?	33
Woordverklaring	34

Wat moet ik doen voor de uitvaart?	37
1. Wat moet ik doen kort na een overlijden?	39
1.1. De eerste uren na het overlijden	39
1.2. In de dagen na het overlijden	43
2. Ongewone overlijdens	48
Woordverklaring	49

Wat kan ik doen na de uitvaart?	51
1. De administratie na een overlijden	53
1.1. Administratie van stad of gemeente	53
1.2. Banken, krediet- en verzekeringsinstellingen	53
1.3. Kinderbijslagsfonds	53
1.4. Ziekenfonds	54
1.5. Sociale dienst	54
1.6. Vakbond	54
1.7. Administratie kadaster, registratie en de domeinen	55
1.8. Denk verder ook aan...	55
2. Verdriet en herinneringen	57
Woordverklaring	58
Antwerpse begraafplaatsen	59

Welke keuzes kan
ik nu al maken?

Een overlijden laat niemand onbewogen. De vertrouwde aanwezigheid van iemand die we graag zien, is plots weg. En juist in deze moeilijke periode moeten de nabestaanden heel wat belangrijke beslissingen nemen.

Denk daarom nu al na over de keuzes die gemaakt moeten worden bij overlijden en bespreek ze met uw familie en vrienden. Dat lijkt misschien vreemd en moeilijk, maar het zal uw nabestaanden in de eerste dagen van rouw een houvast bieden dat ze goed kunnen gebruiken. Het uitvoeren van uw laatste wens(en) krijgt dan een centrale plaats in het proces van afscheid nemen. Op deze manier zorgt u voor hen, zelfs als u er zelf niet meer bent.

De stad Antwerpen wil u hier graag bij helpen en noemt deze nieuwe dienstverlening 'naburging'. Hier leest u over welke zaken u nu al kan beslissen en hoe u ze voorbereidt.

Alle informatie vindt u ook op www.antwerpen.be/overlijden. Wilt u persoonlijk advies? Neem dan contact op met de dienst begraafplaatsen op het nummer 03 740 36 40 of via e-mail op naburging@antwerpen.be.

1. Kies ik voor begraven of cremeren?

Tot voor kort werd de keuze tussen begraven of cremeren vooral gemaakt vanuit een religieuze of levensbeschouwelijke overtuiging. Vandaag is het vooral een kwestie van persoonlijke keuze. Het is belangrijk om uw keuze met verschillende mensen, zowel familie als vrienden, te bespreken voor u een beslissing neemt. U hebt eigen wensen, maar hou ook rekening met uw nabestaanden. De keuze voor begraven of cremeren bepaalt de manier waarop ze afscheid nemen en u later nog kunnen gedenken.

1.1. Begraven

Kiest u voor een begraafing met een kist op een begraafplaats, dan heeft u de volgende mogelijkheden:

- het begraven van een kist in **volle grond** of in een grafkelder
- een **bijbegraafing** van de kist in een reeds bestaande **concessie**
- het bijzetten van de kist in een historisch grafmonument (bruikleen)

Bij het begraven van een kist in volle grond kan u kiezen voor een gratis of een betalende rustplaats. De andere vormen zijn altijd betalend.

Het hergebruik van een historisch grafmonument kan niet op alle begraafplaatsen. Over het hergebruik van grafmonumenten leest u meer op bladzijde 14. Neem contact op met de dienst begraafplaatsen voor persoonlijk advies op funerair.erfgoed@antwerpen.be

1.2. Cremeren

‘Verstrooi mij maar!’ klinkt het vaak. Heel wat mensen willen zo weinig mogelijk ‘gedoe’ als het over hun eigen overlijden gaat. Toch vinden nabestaanden vaak troost in de gedachte dat ze de overledene af en toe nog eens kunnen bezoeken. Maak daarom de keuze voor uw laatste rustplaats in goed overleg met hen.

Er zijn na een crematie immers veel meer mogelijkheden dan enkel uitstrooien van de as op een strooiweide:

- bijzetten van de asurne in een columbarium
- bijzetten van de asurne in een urnenveld
- begraven van de urne in volle grond, in een grafkelder of in een bestaand historisch grafmonument
- begraven van de urne in een urnenbos
- verstrooien van de as

U kan samen met uw partner of een familielid begraven worden in eenzelfde graf, ook als één van hen begraven en niet gecremeerd wil worden.

Asverstrooiing en begraving in het urnenbos zijn gratis. Bij de andere mogelijkheden kan u kiezen voor een betalende of kosteloze vorm van begraving of bijzetting. Het begraven in het urnenbos is mogelijk op diverse begraafplaatsen. Lees meer over het urnenbos op bladzijde 15.

U kan de as ook ergens anders dan op een begraafplaats bewaren of verspreiden. U mag de as ook:

- thuis bewaren in een urne
- op privéterrein verspreiden mits toestemming van de eigenaar
- te water laten in de Schelde (lees hier meer over op bladzijde 21)
- verspreiden op zee

Wist u dat u de kist kan begeleiden naar de verbrandingsoven? Dat is op vraag vaak mogelijk. Bespreek dit met de uitvaartondernemer of het crematorium.

2. Welke keuzes heb ik voor mijn laatste rustplaats?

Het is niet gemakkelijk om op voorhand in te schatten hoe lang nabestaanden nood hebben aan een plek waar ze u kunnen gedenken. Zelfs na tien jaar kan die behoefte nog groot zijn. Neem de tijd om verschillende begraafplaatsen te bezoeken en te vergelijken. De begraafplaatsen en hun faciliteiten komen nog uitgebreid aan bod op bladzijde 60.

Bespreek uw keuze met familie en nabestaanden. Als zij uw wensen niet kennen, wordt vaak gekozen voor het meest gangbare of het gemakkelijkste. Dan komt uw laatste rustplaats hoogstwaarschijnlijk op de begraafplaats van uw laatste woonplaats. Denk er ook aan dat uw keuze bepaalde kosten kan meebrengen. Bij elke vorm van rustplaats hebt u wel altijd de keuze tussen een kosteloze en een betalende bezorging. In de tabel hieronder ziet u wat de verschillen zijn.

	Kostprijs	Aantal personen	Grafrechten	Verlenging	Grafteken	Afsluiten voor overlijden
Kosteloze begraving	Gratis	1	10 jaar	Niet mogelijk	Niet verplicht	Niet mogelijk
Concessie	500 euro	1 of meer	25 jaar	Mogelijk	Verplicht	Mogelijk

2.1. Een kosteloze rustplaats

Als u kiest voor een kosteloze **bezorging** bent u in Antwerpen gedurende tien jaar zeker van een rustplaats. U bent niet verplicht om een graf- of gedenkteken te plaatsen, maar het is wel gebruikelijk.

Een kosteloze rustplaats kan u niet verlengen. Als de nabestaanden na tien jaar toch een graf willen behouden, is de enige mogelijkheid een ontgraving en herbegraving op een ander (betalend) perk. Ieder jaar krijgt de stad tientallen vragen voor een verlenging. Mogelijk zouden diezelfde mensen 10 jaar geleden een andere beslissing hebben genomen als ze hadden geweten dat een ontgraving

en herbegraving het gevolg zouden zijn. Onderschat de emotionele en financiële impact van zo'n beslissing niet. U kan overwegen om al van in het begin te kiezen voor een concessie of betalende rustplaats van 25 jaar. Als het nodig is, kan u met de dienst financiën van de stad Antwerpen contact opnemen om te bekijken of een afbetalingsplan mogelijk is voor de kosten die u hiervoor aan de stad moet betalen. U vindt de contactgegevens op de achterzijde van uw factuur.

2.2. Een betalende rustplaats of concessie

Wilt u een rustplaats die langer dan tien jaar behouden blijft of wilt u later samen met uw dierbaren worden begraven? Dan kiest u voor een betalende rustplaats of concessie.

Diegene die een concessie aanvraagt, is de concessionaris. Hij of zij bepaalt wie er in de concessie begraven mag worden. Zij worden ook wel de begunstigden genoemd. Wanneer hij overlijdt, gaat het recht om de begunstigden aan te duiden over op de erfgenamen. In de praktijk duidt de stad de erfgenaam die contact opneemt met de stedelijke administratie aan als de nieuwe concessionaris. Bij discussie en betwisting over concessierechten beslist de rechtbank.

Een graf- of columbariumconcessie kost in Antwerpen 500 euro voor 25 jaar per stoffelijk overschot. De concessionaris is verplicht binnen een termijn van zes maanden na de ingebruikname een grafzerk of sierplaat te plaatsen en deze te onderhouden.

U moet u zich aan bepaalde voorwaarden en bepalingen houden uit respect voor de sfeer en het uitzicht van de begraafplaats. De bepalingen rond afmetingen en materialen van graftekens kan u op de dienst begraafplaatsen krijgen. U vindt de gegevens op de achterzijde van deze brochure. De belangrijkste voorwaarde is dat het grafteken in duurzaam materiaal moet worden vervaardigd, zodat het gedurende de looptijd van de concessie bestand is tegen de weersomstandigheden.

Hou als nabestaande zelf het einde van de concessietermijn in het oog. Bewaar daarom alle correspondentie van de dienst begraafplaatsen goed!

Andere concessies...

Een grafkelder is een ondergrondse betonnen constructie met nissen om verschillende kisten of urnen in te begraven. Bij deze vorm van begraven komt de kist of urne niet rechtstreeks in contact met de grond. De concessionaris beslist over de grootte van het familiegraf en het aantal nissen (minimum twee). Een grafkelder moet aan een aantal wettelijke voorschriften, afmetingen en bepalingen beantwoorden. Deze zijn op de dienst begraafplaatsen te verkrijgen.

U kan zelf een nieuwe grafkelder laten plaatsen, maar er zijn op de Antwerpse begraafplaatsen honderden historische grafmonumenten met kelder die eigendom zijn van de stad Antwerpen. De stad biedt deze monumenten aan voor bruikleen. Dit wil zeggen dat het oude graf wordt leeg gemaakt en er plaats wordt gemaakt voor een nieuwe begraafing of bijzetting. Als u kiest voor een historisch grafmonument geeft u uw nabestaanden de kans om u op een unieke manier te gedenken. De medewerkers van de dienst begraafplaatsen gaan met u persoonlijk op zoek naar een grafmonument dat aansluit bij uw wensen. Bovendien onderhoudt u zo een stukje erfgoed en helpt u mee om het unieke historische karakter van de Antwerpse begraafplaatsen te behouden.

Naast de gebruikelijke concessietarieven betaalt u voor de bruikleen en de sanering van het monument. De kostprijs hiervoor ligt tussen 1.000 en 3.000 euro, afhankelijk van de breedte van het monument.

Bent u geïnteresseerd in bruikleen? Neem dan contact op via de website van de dienst begraafplaatsen of mail naar funerair.erfgoed@antwerpen.be.

2.3. Een bijzondere rustplaats

De stad biedt een aantal bijzondere rustplaatsen aan. Zo is er op elke begraafplaats een aparte plaats voor kinderen. Vaak is er ook een militair en een burgerlijk ereperk en op sommige begraafplaatsen is er een laatste rustplaats in de natuur.

2.3.1. Een plaats in de natuur

Uw laatste rustplaats kan ook helemaal teruggaan naar de natuur. Bij een 'natuurbegraving' wordt het lichaam of de as in een biologisch afbreekbare kist of urne begraven zodat de impact op de natuur minimaal is.

In Antwerpen kan u op verschillende begraafplaatsen kiezen voor een laatste rustplaats in een urnenbos. Deze werden ingericht vanuit de gedachte van een terugkeer naar de natuur. Een gedenkteken is hier niet toegelaten om het natuurlijke karakter zo goed mogelijk te bewaren. U leest meer over de mogelijkheden op de Antwerpse begraafplaatsen vanaf bladzijde 60.

Daarnaast is het nu ook mogelijk de urne te water laten in de Schelde. Lees hier meer over op bladzijde 21.

2.3.2. Een aparte plaats voor kinderen

Het verliezen van een kind treft ouders erg diep. Om hen te ondersteunen in deze moeilijke omstandigheden biedt de stad gratis rustplaatsen voor minderjarigen op een afzonderlijk kinderperk. Minderjarigen die te groot zijn voor een rustplaats op het kinderperk, krijgen een gratis rustplaats op een concessieperk. Wie later bij zijn kind begraven wil worden, kiest ook het best een rustplaats op het concessieperk.

De termijn voor een kindergraf blijft lopen zolang het graf goed onderhouden wordt en er een grafzerk wordt geplaatst die beantwoordt aan de voorschriften. De stad vraagt om binnen de zes maanden na de bezorging een grafsteen te plaatsen.

Voor het begraven van een kind maakt het in Antwerpen geen verschil hoe oud het (ongeboren) kindje was bij overlijden. Elk kind krijgt een gratis rustplaats in Antwerpen. Voor de aangifte van een overlijden is er wel een verschil. Wie een kind verliest na zes maanden zwangerschap is verplicht om dit bij de dienst bevolking aan te geven.

Afscheid en rouw blijven nog ettelijke jaren een belangrijke plaats innemen in het leven van het gezin dat achterblijft. Gespecialiseerde diensten kunnen zorgen voor bijstand en begeleiding in het rouwproces.

Meer informatie vindt u op www.kindengezin.be en bij uw ziekenfonds.

2.3.3. Een rustplaats voor militairen

Oud-strijders kunnen in aanmerking komen voor een gratis rustplaats op een militair ereperk. Om een aanvraag te doen voor het militair ereperk moet u in het bezit zijn van een strijderskaart of oud-strijderskaart met opgave van de oorlogsverdiensten of ingeschreven zijn in het register van het Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers (NIOOO). De stad zorgt voor een uniform grafteken. Bijbegroaving van de asurne van de partner is onder bepaalde voorwaarden in Antwerpen mogelijk.

Met vragen of voor de precieze voorwaarden kan u terecht bij de dienst begraafplaatsen.

2.3.4. Het burgerlijk ereperk

Wie tijdens zijn leven een uitzonderlijke bijdrage leverde aan de uitstraling van de stad Antwerpen, kan in aanmerking komen voor een rustplaats op een burgerlijk ereperk. De concessie voor een ereburger is niet gratis. Nabestaanden dienen hiervoor een aanvraag in bij het stadsbestuur. Dat beslist of deze rustplaats al dan niet wordt toegekend.

PILOT OFFICER
D.O. THOMAS
PILOT
ROYAL CANADIAN AIR
10TH MAY 1944

AT THE GOING OF
THE SUN
THE MOON

2.4. Waar komt mijn laatste rustplaats?

U bent vrij om uw eigen laatste rustplaats te kiezen. De meesten kiezen de stad of gemeente waar ze woonden. Antwerpen telt 15 begraafplaatsen. Elke inwoner van Antwerpen mag kiezen op welke Antwerpse begraafplaats hij bezorgd wil worden. Wie in Ekeren woont kan bijvoorbeeld een laatste rustplaats in Deurne kiezen. Op enkele begraafplaatsen is enkel bijbegroving mogelijk en worden geen nieuwe concessies meer verleend.

Er zijn genoeg redenen om even stil te staan bij deze keuze:

- **Persoonlijke redenen**
Misschien speelde het grootste deel van uw leven zich ergens anders af, wil u terug naar de plaats waar u geboren bent of hebt u een bijzondere band met een bepaalde stad of gemeente?
Het kan ook zijn dat u verenigd wil worden met een partner of familie die ergens anders werd begraven.
- **Financiële redenen**
Wil u op een begraafplaats in uw woonplaats begraven worden? Dan kan u altijd kiezen voor een kosteloze rustplaats. Wil u echter begraven worden op een begraafplaats van een gemeente waar u niet (meer) woont, moet u wellicht bepaalde kosten betalen voor niet-inwoners. In Antwerpen betalen niet inwoners bijvoorbeeld een belasting van 500 euro.
- **Hou ook rekening met de nabestaanden**
Wil uw familie een plaats om u te gedenken? Hou dan rekening met de bereikbaarheid van uw laatste rustplaats.
Op de begraafplaats zelf kan u de precieze locatie van uw laatste rustplaats niet kiezen. De enige manier om dat toch te doen, is door een bruikleen aan te gaan. Zie bladzijde 14.

2.4.1. Begraafplaatsen in Antwerpen

Antwerpen heeft 15 begraafplaatsen met elk een heel eigen karakter. Vindt u het belangrijk dat uw laatste rustplaats of die van een dierbare ook een plaats is met een bepaald karakter waar nabestaanden op bezoek komen? Maak eens een wandeling op een paar begraafplaatsen. U kan ook een afspraak maken met de medewerkers van de dienst begraafplaatsen om uw keuzes met hen te bespreken.

Als inwoner van de stad Antwerpen mag u volledig vrij kiezen op welke begraafplaats u begraven, bijgezet of verstrooid wil worden.

Als u op het moment van overlijden officieel geen inwoner bent van de stad of de districten, betaalt u eenmalig een taks van 500 euro. Kan u bewijzen dat u in de loop van uw leven meer dan 10 jaar officieel in Antwerpen ingeschreven bent geweest? Dan moet u deze taks niet betalen.

Deze periode van 10 jaar hoeft niet aaneengesloten te zijn. Personen die in opdracht van het OCMW worden begraven of gecremeerd, betalen deze inkomtakts ook niet.

Vanaf pagina 60 vindt u een korte omschrijving van alle Antwerpse begraafplaatsen en de verschillende mogelijkheden per begraafplaats.

2.4.2. Begraafplaatsen buiten Antwerpen

Iedereen is vrij om zijn laatste rustplaats zelf te kiezen. Dit kan in België of in het buitenland.

- **In een andere stad of gemeente**

Kiest u voor een laatste rustplaats in een stad of gemeente waar u officieel geen inwoner bent dan is hiervoor toestemming nodig van het stads- of gemeentebestuur. Hou er wel rekening mee dat veel steden en gemeenten vaak andere tarieven voor niet-inwoners hanteren.

- **In het buitenland**

Voor wie in België overlijdt, maar in het buitenland begraven wil worden, gelden er specifieke regels. Eerst maakt de bevoegde overheid de overlijdensdocumenten op.

De procedure die erop volgt is sterk afhankelijk van het land van bestemming. Het is belangrijk om u degelijk te informeren over de mogelijkheden, beperkingen en kosten die overbrenging naar het buitenland met zich meebrengen.

Meer informatie vindt u op
<http://www.fomat.nl/straatsburg.html>

Het vervoer van as naar het buitenland is vrij. Degene die de urne vervoert moet wel in het bezit zijn van een 'toelating tot vervoer van as'. Sommige landen geven ook nog een aparte toestemming om met de as het grondgebied te betreden. U neemt hiervoor het best contact op met de ambassade of het consulaat van het land in kwestie.

Wat u doet als iemand in het buitenland overlijdt, maar wel in België begraven wil worden, leest u via www.antwerpen.be/overlijden of via www.belgium.be.

2.4.3. Asbestemmingen buiten een begraafplaats

Naast de asbezorging op de begraafplaats kunnen de nabestaanden de asurn thuis bewaren of de as zelf verspreiden of begraven.

U mag de asurn direct na de crematie meenemen naar huis. Kiest u eerst voor een laatste rustplaats op een begraafplaats en wil u die nadien wijzigen, dan betaalt u in Antwerpen een belasting van 250 euro. Als de termijn op de begraafplaats verstreken is, kan u de asurn gratis mee naar huis nemen.

Voor wie de as zelf wil verspreiden, zijn er een aantal beperkingen. De as in de eigen (privé)tuin uitstrooien of begraven mag. Als de tuin echter bij een huurwoning hoort, moet de huisbaas hiervoor zijn toestemming geven. Hou er wel rekening mee dat u misschien ooit verhuist. Kiest u voor een asverspreiding op zee, vraag dan meer info aan de uitvaartondernemer. Asverspreiding in een rivier of op een openbare plaats of in een park is verboden. Op de Schelde kan ondertussen wel in Antwerpen.

2.4.4 Afscheid aan de Schelde

Antwerpenaars zijn gehecht aan de Schelde. Ze willen ook na hun overlijden soms verbonden blijven met de rivier. Op de Scheldekaaien ter hoogte van het Loodswezen is er een site waar een biologisch afbreekbare zee-urne op een veilige manier toevertrouwd kan worden aan het water.

Meer info vindt u op

www.antwerpen.be/AfscheidAanDeSchelde

3. Hoe leg ik mijn keuzes vast?

Als u eenmaal zeker bent van uw keuzes en wensen na uw overlijden, is het goed om die ook op papier te zetten. U laat ze het best vastleggen in een officieel document. Zo weet u zeker dat ze bij uw overlijden tijdig kenbaar worden gemaakt en dat er rekening mee wordt gehouden. Zo'n document dient ook als gids voor de nabestaanden. Het geeft hen een leidraad voor de keuzes die ze kort na uw overlijden zullen moeten maken.

Hier leest u waar u rekening mee moet houden als u een testament of laatste wilsbeschikking opstelt.

3.1. De laatste wilsbeschikking

Met een laatste wilsbeschikking kan u een aantal wensen in verband met de uitvaart kenbaar maken. De aangifte van de laatste wilsbeschikking is gratis en gebeurt in Antwerpen via het stadsloket (dienst bevolking/burgerlijke stand) of online via het e-loket op www.antwerpen.be. Voor de online aangifte hebt u een elektronische identiteitskaart met een lezer of token nodig.

Welke keuzes leg ik vast in een laatste wilsbeschikking?

- Begraven of cremieren
- Laatste rustplaats
- Levensbeschouwelijk karakter van de afscheidsplechtigheid

U geeft in dit document ook aan of er een uitvaartcontract of uitvaartverzekering werd opgemaakt en of er een testament is. In deze documenten kan u dan de zaken opnemen die niet in een laatste wilsbeschikking worden vermeld (bijvoorbeeld: kosteloos begraven, het bestaan van een concessie, bijzonderheden rond de uitvaartplechtigheid, ...).

Het bestaan van de laatste wilsbeschikking wordt, getekend en gedateerd, opgenomen in het rijksregister.

Uw laatste wilsbeschikking kan u op elk moment wijzigen via een nieuwe aanvraag. De ouders of voogd van een minderjarige kunnen in zijn naam een wilsbeschikking indienen. De minderjarige kan deze beslissingen wijzigen zodra hij zestien jaar oud is.

Bij de aangifte van overlijden controleert de ambtenaar van de burgerlijke stand steeds of de overledene een laatste wilsbeschikking heeft ingediend. Als dat het geval is, wordt die onmiddellijk aan de nabestaanden bekendgemaakt. Zonder laatste wilsbeschikking moeten de nabestaanden zelf alle keuzes maken.

3.2. Erfenis en testament

De erfenis of nalatenschap is het geheel van vermogen (geld en waardepapieren), goederen (roerend en onroerend) en schulden op het moment van overlijden. Omdat erfrecht complex is en regelmatig verandert, is het aan te raden om hierover juridisch advies te vragen of inlichtingen in te winnen bij een notaris.

Een testament is een document waarin u onder andere aangeeft aan wie u uw bezittingen wil nalaten. **Er zijn drie soorten testamenten:**

- Het internationale testament
- Het eigenhandig testament
- Het notariële testament

Het internationale testament wordt enkel gebruikt wanneer een internationaal bestanddeel aanwezig is.

Een eigenhandig testament schrijft u zelf (dus niet getypt). Het is niet verplicht (maar wel verstandig) om het advies van een notaris in te winnen. Hij kan controleren of alles wat in uw testament staat wel rechtsgeldig is. U kan uw eigenhandig testament ook in bewaring geven bij de notaris. Die zorgt ervoor dat het geregistreerd wordt in het **Centraal Register van Testamenten (CRT)**.

Het notarieel testament wordt opgesteld, ondertekend en geldig verklaard voor een notaris in het bijzijn van twee getuigen. Alle testamenten opgemaakt door een notaris, worden in het CRT opgenomen.

Het is duidelijk dat een notarieel testament de meeste zekerheid biedt:

- In geval van betwisting is de bewijskracht van een notarieel testament groter. De echtheid van een eigenhandig testament kan in twijfel worden getrokken.
- Een notarieel testament geniet verzekerde bewaring in het notariskantoor en wordt steeds bekendgemaakt in het CRT. Een eigenhandig testament kan verloren gaan of in de handen komen van een benadeelde erfgenaam.
- De uitvoering van een notarieel testament is eenvoudiger.

Als u een goed doel wil opnemen in uw testament, dan kan u een schenking of **duolegaat** overwegen.

Meer info hierover kan u krijgen bij uw notaris of via onderstaande links:

www.notarissen.be

<http://financien.belgium.be/nl/particulieren/gezin/overlijden>

www.testament.be

3.3. Andere keuzes vastleggen

Hoe staat u tegenover euthanasie? Wil u orgaandonor zijn? Denkt u er aan uw lichaam aan de wetenschap te schenken? Het zijn stuk voor stuk belangrijke en moeilijke vragen. U kan uw keuze laten vastleggen in een officieel document.

- **Wilsverklaring euthanasie**

Iedereen kan een 'wilsverklaring euthanasie' neerleggen op het districtshuis. Hiermee legt u de wens voor levensbeëindiging vast. Dat gebeurt in twee stappen:

- 1) vul het aangifteformulier in via het e-loket op de website van de stad Antwerpen
- 2) breng het ingevulde formulier naar het stadsloket

De wilsverklaring euthanasie wordt vervolgens geregistreerd in de databank van de FOD Volksgezondheid. De wilsverklaring euthanasie is enkel en alleen van toepassing bij een comatoestand.

Elke handelingsbekwame persoon, meerderjarig en minderjarig, kan deze verklaring indienen. Met handelingsbekwaam bedoelt men dat de persoon die de aangifte doet de gevolgen van zijn keuze juist kan inschatten. Dit kan bijvoorbeeld bij Alzheimerpatiënten tot heel wat complicaties leiden.

U moet de aangifte elke vijf jaar vernieuwen. Hiervoor moet u zelf het initiatief nemen. U kan dit in Antwerpen doen bij het stadsloket.

- **Negatieve wilsverklaring**

Met dit document kan u eisen dat alle of bepaalde onderzoeken/ behandelingen niet meer gebeuren wanneer u zelf niet meer in staat bent om dit te vragen (bv. bij coma, dementie of hersentumor).

Deze wilsverklaring is op voorhand opgesteld en onbeperkt geldig.

U kan deze verklaring het best in aanwezigheid van een arts opstellen.

- **Verklaring voor orgaandonatie**

Elke persoon die officieel in België woont, wordt na overlijden automatisch **donor** voor organen en weefsel. Als u hier bezwaar tegen heeft, moet u op voorhand verzet aantekenen bij de dienst bevolking/burgerlijke stand. Ook uw naaste familie kan onmiddellijk na het overlijden nog verzet aantekenen.

Als u er zeker van wil zijn dat uw organen gebruikt kunnen worden om er iemand anders mee te helpen, laat u een 'wilsuitdrukking inzake wegneming en transplantatie van organen en weefsels na het overlijden' opstellen.

De nabestaanden kunnen zich dan niet meer tegen uw beslissing verzetten. Breng uw familie dan ook op de hoogte van uw beslissing.

Beide wilsverklaringen, dus zowel bij toestemming als verzet, kunnen altijd ingetrokken of vernieuwd worden.

- **Lichaam schenken aan de wetenschap**

Als u wil dat uw lichaam gebruikt wordt voor wetenschappelijk onderzoek neemt u contact op met de universiteit van uw keuze. Met hen zet u de afspraken op papier.

Ook hier is het belangrijk om uw familie op voorhand op de hoogte te brengen van uw beslissing. Uw lichaam wordt immers onmiddellijk na overlijden naar de universiteit gebracht. Nabestaanden krijgen geen kans om afscheid te nemen en de herdenkingsplechtigheid vindt plaats zonder lichaam.

Uw lichaam aan de wetenschap schenken is niet helemaal gratis. De kosten voor de begrafenisondernemer blijven voor de rekening van de erfgenamen. Uitgebreide informatie en de nodige documenten vindt u op de website van de universitaire ziekenhuizen.

Meer informatie vindt u op www.leif.be en www.rws.be

4. Wat kan ik nu al vastleggen over de uitvaart?

In de eerste dagen na een overlijden moeten nabestaanden veel regelen en beslissen. Het is voor uw nabestaanden een grote steun in deze periode als u op voorhand al keuzes hebt gemaakt en erover hebt gepraat. Dat kan over praktische zaken gaan, maar ook over persoonlijke wensen zoals de afscheidsplechtigheid. Door aan te geven hoe u uw afscheid ziet, zal u meer ‘aanwezig zijn’ tijdens de plechtigheid. Geef uw nabestaanden daarnaast ook de kans om hun persoonlijke inbreng aan de afscheidsplechtigheid toe te voegen omdat dit hen helpt afscheid te nemen.

In het volgende hoofdstuk leest u wat er bij een uitvaartplechtigheid komt kijken en vindt u meer informatie over wat u nu al kan regelen.

4.1. Een uitvaart met of zonder uitvaartonderneming?

Een uitvaart regelen is niet eenvoudig. Daarom schakelen nabestaanden meestal een uitvaartonderneming in voor de uitvaartplechtigheid.

Die neemt een hoop taken op zich. Zo krijgen nabestaanden tijd en ruimte om op een bewuste manier afscheid te nemen.

Wettelijk gezien is er niets op tegen om zelf de volledige plechtigheid of bepaalde onderdelen van de uitvaart in handen te nemen. Dit kan gaan van het vormgeven van het drukwerk, het organiseren van een originele afscheidsplechtigheid of koffietafel, tot het samen dragen van de kist.

Voor heel wat praktische en administratieve zaken die kort na het overlijden geregeld moeten worden, kan advies en de hulp van een begrafenisondernemer meer dan welkom zijn.

Waarom diensten uitbesteden aan een uitvaartondernemer?

Een uitvaartondernemer kan de ceremonie volgens uw persoonlijke wensen organiseren, plannen en begeleiden. Daarnaast kan u verschillende praktische opdrachten uitbesteden zodat u zelf de tijd krijgt om te rouwen:

- het lijkenvervoer;
- opbaring van een overledene in een mortuarium;
- balseming van een overledene;
- het aanbieden van een funerarium waar nabestaanden een overledene een laatste groet kunnen brengen of een afscheidsplechtigheid houden;
- het aanbieden van doodskisten, asurnen, rouwornamenten, bloemstukken, rouwkransen, e.a. ;
- het bestellen van rouwdrukwerk;
- het bestellen van rouwberichten in de pers;
- het aangeven van overlijden bij de burgerlijke stand;
- het inplannen van crematie en bezorging van stoffelijke resten op een begraafplaats;
- enz.

Meer info over begrafenisondernemers in uw buurt en de diensten die zij aanbieden vindt u op: <http://www.allesoveruitvaart.be/>
 de website van de vereniging van de Belgische begrafenisondernemers:
<http://www.funebra.be>
 de website van de Vlaamse vereniging van begrafenisondernemers:
www.uitvaartunie.vlaanderen

Met wie werkt de uitvaartondernemer samen als ik er niet meer ben?

U kan op voorhand een ‘erkend persoon’ aanstellen. Dit kan uw partner, een familielid, een vriend of de begrafenisondernemer zelf zijn. Van hem of haar wordt dan verwacht dat hij uw laatste wensen kent en deze uitvoert. Deze persoon zal nauw met de uitvaartondernemer samenwerken. Hij of zij draagt de verantwoordelijkheid en wordt betrokken bij alle keuzes.

U kan deze persoon aanduiden in uw testament of laatste wilsbeschikking.

Als er niemand is aangewezen, nemen de erfgenamen of rechthebbenden deze taak op zich. Zijn die er ook niet, dan komt deze verantwoordelijkheid toe aan de persoon die de nauwste band en het meeste contact had met de overledene.

4.2. De afscheidsplechtigheid

Een religieuze of niet-religieuze plechtigheid? Geloofsgemeenschappen hebben elk hun eigen tradities, rituelen en ceremonies rond overlijden en begrafenis of crematie.

In een religieuze ceremonie is er een behoorlijk strikte taakverdeling. Als u een ceremoniemeester aanstelt, bespreekt u dat het best vooraf.

U kan kiezen voor een ceremoniemeester of zelf het verloop van de afscheidsplechtigheid in handen nemen.

De afscheidsceremonie wordt vooral bepaald door tradities en niet zozeer door regels. In principe bent u, binnen het kader van de praktische afspraken en de mogelijkheden van de plaats waar de plechtigheid plaatsvindt, vrij om het afscheid in te vullen qua:

- muziek
- foto's en videofragmenten
- teksten
- performance (muziek, dans,...)
- aankleding van de afscheidsruimte: bepaalde kleuren, bloemen, kransen, ...

4.3. Wat kost een uitvaart?

De prijs van een uitvaart is afhankelijk van uw persoonlijke keuzes. Als u een vrijblijvende offerte aan een uitvaartondernemer vraagt, krijgt u een idee van de kost voor de zaken die u graag wilt bij uw uitvaart. En misschien nog belangrijker: als u al wat geld opzij zet of een uitvaartverzekering afsluit, bespaart u de nabestaanden alvast financiële zorgen.

De notaris trekt de kosten van de uitvaart, inclusief het plaatsen van een grafzerk, af van de **nalatenschap**.

5. Waar moet ik nog aan denken?

Hebt u een laatste wilsbeschikking of testament opgesteld en een 'erkend persoon' aangewezen die van uw wensen op de hoogte is? Dan neemt u al heel wat zorgen weg bij de mensen die achterblijven na uw dood. Hieronder leest u wat u allemaal nog meer kan doen om uw naasten te helpen.

- **Adressenlijst**

Wie moet er op de hoogte gebracht worden wanneer u overlijdt? Voor de nabestaanden is het niet altijd eenvoudig om snel alle contactgegevens te verzamelen. Zo wordt er soms wel eens iemand vergeten. Leg daarom zelf een adressenlijst aan van vrienden, (verre) familie, (ex)collega's, studiegenoten,...

- **Digitale kluis**

Bewaar uw online profielen zoals email-accounts, facebook, twitter ... in een digitale kluis op het internet. Kies of uw online profielen na uw overlijden al dan niet moeten worden afgesloten.

De 'digitale kluis' geeft u ook de mogelijkheid om bijvoorbeeld een kopie van uw testament, andere belangrijke documenten en video's, foto's en berichten achter te laten voor uw nabestaanden

Bij uw overlijden wordt de contactpersoon die u hebt aangeduid op de hoogte gebracht via e-mail. Online vindt u verschillende mogelijkheden onder de zoekterm 'digitale kluis'.

Woordverklaring

Begraven in volle grond (p 9)

Bij een begraafing in volle grond, wordt er een graf gegraven waarin de kist wordt neergelaten. Dit is wat iedereen verstaat onder 'begraven'.

Bezorging (p 12)

Dit is de overkoepelende term voor het begraven van een kist of urne in de grond of in een grafkelder of het bijzetten van de urne in een nis in een columbarium of een urnenveld. Ook asverstrooiing is een vorm van bezorging.

Bijbegraving of bijzetting (p 9)

Bij alle gedenkvormen kan u een concessie aanvragen voor meer dan één stoffelijk overschot. Dat betekent dat er meer dan één kist of urne in eenzelfde graf, columbariumnis of urnenveld wordt geplaatst. Zo kan u ervoor kiezen een concessie met uw levenspartner of met uw kinderen te delen. Dit noemen we een bijbegraving of bijzetting.

Zoals reeds vermeld is het de concessionaris die bepaalt wie bijbegraven of bijgezet wordt. Dit hoeft geen familie te zijn. Als het technisch mogelijk is, kan men de concessie uitbreiden met extra plaatsen.

Duolegaat (p 24)

Met een duolegaat laat u een deel van uw vermogen na aan uw erfgenamen en het andere deel aan een goed doel. Met een duolegaat kan u het voordeel van uw erfgenamen vergroten. Als tegenprestatie betaalt de goede doel organisatie namelijk alle successierechten, ook op het deel van de erfgenamen. Omdat de successierechten in dit geval lager zijn, houden de erfgenamen meer over van de erfenis en krijgt het goede doel ook nog een deel.

Columbarium (p 10)

Een urnenmuur die u vindt bij een crematorium of op een begraafplaats.

Concessie (p 9)

Een concessie wordt ook wel ‘gekochte grond’ genoemd. Eigenlijk is dat niet helemaal juist, omdat u de grond niet echt koopt: u verwerft het recht om de grond of de nis gedurende een bepaalde periode te gebruiken.

U kan een concessie aangaan voor een graf, een columbariumnis of een plaats op het urnenveld. Een concessie in Antwerpen garandeert u een laatste rustplaats voor een periode van 25 jaar. Die termijn kan u daarna onbeperkt hernieuwen in schijven van 5 jaar tot maximaal 25 jaar.

Urnenveld (p 10)

Het is een veld of perk waarin asurnen worden begraven. De graven zijn meestal kleiner dan een traditioneel graf en het is mogelijk om er een kleinere grafsteen op te plaatsen.

Centraal Register van Testamenten (CRT) (p 23)

Na het overlijden kunnen nabestaanden (zelf of via hun notaris) het Centraal Register van Testamenten raadplegen en nagaan of de overledene een testament had. In het register staat enkel de identiteit van de opsteller, de datum en de naam van de betrokken notaris. Om de inhoud van het testament te kennen, moet men contact opnemen met de notaris van de overledene.

Donor (p 26)

Een donor is een gever, een schenker. Wanneer we hier over donor spreken, hebben we het specifiek over een persoon die na zijn of haar overlijden organen en/of weefsel afstaat. Dit kan gaan om vitale organen zoals nier, hart, long, lever en alvleesklier, en verder: huid, beenweefsel, hoornvlies ...

Nalatenschap (p 30)

Alle bezittingen en schulden die iemand nalaat na een overlijden vormen het nalatenschap. Het gaat hierbij zowel om goederen als om rechten die de overledene bezat.

A photograph of a person walking through a snowy forest. The person is wearing a dark coat and blue jeans, walking from left to right. The ground is covered in a layer of snow. In the background, there are many bare trees with thin trunks and branches. A large, thick tree trunk is prominent on the left side of the frame. The sky is blue with some white clouds. A teal-colored rectangular box is overlaid on the right side of the image, containing white text.

Wat moet ik doen
voor de uitvaart?

Niemand ontsnapt aan het verdriet dat een overlijden veroorzaakt, en iedereen heeft zijn eigen manier om het verlies te verwerken. Maar het doel is wel voor iedereen hetzelfde: de dood een plaats geven.

Bij een overlijden is het belangrijk tijd te maken om bewust afscheid te nemen. Zorg in die drukke periode voor rustmomenten waarin u alleen of samen met familie en vrienden kan zijn. Betrek ook jonge kinderen. Leg hen in eenvoudige woorden uit wat er gebeurt en geef hen de kans om hun verdriet op hun eigen manier uit te drukken. Laat hen ook op hun eigen manier afscheid nemen.

Belangrijk is ook dat mensen ten volle begrijpen wat er gebeurd is. Daarbij kan het helpen om tussen de sterfdag en de dag van de uitvaart het lichaam van de overledene nog een keer te groeten. Vaak is het een heel emotioneel moment, maar ook een essentiële stap in het rouwproces.

Hebt u het vooraf met de overledene gehad over zijn of haar laatste wensen? En maakte u gebruik van de nieuwe dienstverlening ‘naburging’ van de stad? Dan kan dat nu een hulp zijn om de juiste beslissingen te nemen.

Moeilijke woorden worden aangeduid met een **kleurtje**.
Voor dit hoofdstuk vindt u ze op pagina 49.

1. Wat moet ik doen kort na een overlijden?

Wanneer iemand overlijdt, worden de nabestaanden niet alleen geconfronteerd met verdriet en pijn, ze moeten ook heel wat praktische zaken regelen. Hieronder vindt u stap voor stap wat u administratief in orde moet brengen. Maar er zijn ook verschillende zaken die kunnen wachten tot na de uitvaart (zie vanaf pagina 52). Zo houdt u meer tijd over voor het verwerken van verdriet, ophalen van herinneringen, of het nemen van afscheid.

1.1. De eerste uren na het overlijden

Nadat u een arts heeft gebeld om het overlijden vast te stellen, wordt het lichaam voor een laatste keer verzorgd. Dit noemt men ‘**afleggen**’. Dit kan zowel thuis, in het ziekenhuis als bij de uitvaartonderneming.

Hoe wordt het lichaam verzorgd?

De laatste verzorging gebeurt snel na het overlijden. Eerst worden ogen en mond gesloten. De overledene wordt ontdaan van zijn ‘stervenskleren’. Die worden ‘afgelegd’. Het lichaam wordt gewassen, de nagels worden geknipt, de haren gekamd en indien gewenst wordt het gezicht geschoren. In de meeste gevallen wordt een beetje cosmetica aangebracht.

Wie geeft de laatste verzorging?

Niet zo heel lang geleden zorgden familieleden of naaste burens zelf voor de laatste verzorging. Tegenwoordig gebeurt dat echter bijna altijd in een ziekenhuis of in het funerarium van een begrafenisondernemer. U kan het nog altijd zelf doen als u dat wilt. Dat kan zowel zelfstandig als met hulp van een professionele verpleegkundige. Bespreek dit met uw huisarts of begrafenisondernemer. Wanneer een persoon in een ziekenhuis of verzorgingsinstelling overlijdt, is dit een taak voor het medisch personeel.

Het laatste afscheid blijft een sterke herinnering. Daarom is het van belang dat de overledene er goed uitziet, maar dat hij of zij ook als overledene te herkennen is. Dit kan helpen bij het verwerkingsproces.

Welke kleding draagt de overledene?

De nabestaanden kiezen de kleding. U kan kiezen voor kleding waaraan de overledene gehecht was of die een symbolische waarde heeft. Houd er rekening mee dat zaken die niet vergaan, niet mee in het graf mogen. Realiseert u zich ook dat u de voorwerpen die u meegeeft in het graf (bijvoorbeeld juwelen) later niet meer kan recupereren.

Opbaring

Voor heel wat nabestaanden is het belangrijk om de overledene een laatste keer te zien en te groeten. De confrontatie met een opgebaard lichaam is voor iedereen anders en kan soms heftige en onverwachte emoties uitlokken.

Thuis opbaren gebeurt bijna niet meer, maar wie afscheid wil nemen in de huiselijke intimiteit kan nog altijd voor deze optie kiezen.

Meestal wordt de overledene in een **funerarium** of **mortuarium** opgebaard. Het lichaam wordt er bewaard in een koelruimte. Wanneer bezoekers een laatste groet komen brengen, wordt de overledene naar een aparte kamer gebracht.

Overlijdensattest

Als iemand thuis of op een andere plaats overlijdt, moet een arts het overlijden komen vaststellen. Overlijdt iemand in het ziekenhuis of op weg ernaartoe, dan zorgt het ziekenhuis voor een overlijdensattest. Zolang de dood niet officieel is vastgesteld, mag niemand het lichaam van een overledene vervoeren.

Een overlijdensattest vermeldt de datum en het uur van overlijden en de doodsoorzaak. Nabestaanden hebben dit document nodig om contact op te nemen met een begrafenisondernemer en om aangifte te doen bij de gemeente. Wie kiest voor crematie heeft een tweede medisch attest nodig.

Breng familie en vrienden op de hoogte

Dit is zeker geen gemakkelijke taak, maar het is wel belangrijk dat dit zo snel mogelijk gebeurt met het oog op de beslissingen die rond de uitvaart moeten gemaakt worden.

Breng de uitvaartverzekering op de hoogte

Als er een uitvaartverzekering werd afgesloten, moet de verzekeringsmaatschappij zo snel mogelijk op de hoogte worden gebracht. Die zal dan de uitvaart organiseren zoals overeengekomen in de verzekeringspolis.

Kies een uitvaartondernemer

U bent niet verplicht om een uitvaartondernemer in te schakelen bij een sterfgeval, maar omdat er heel wat komt kijken bij een uitvaart, kan de hulp van een gespecialiseerde dienstverlener alles wel eenvoudiger maken (zie bladzijde 28). U kiest zelf de uitvaartondernemer tenzij er met de uitvaartverzekeraar andere afspraken werden gemaakt of de overledene al een uitvaartondernemer had aangewezen.

De uitvaartondernemer helpt u met het opstellen van de doodsbrief, hij zorgt voor de laatste verzorging van het lichaam van de overledene en regelt een belangrijk deel van de administratie, zoals de aangifte bij de burgerlijke stand. Het is zijn taak ervoor te zorgen dat de uitvaartplechtigheid sereen en naar wens verloopt.

Voor een gesprek met de uitvaartondernemer hebt u deze documenten nodig:

- de identiteitskaart van de overledene
- het trouwboekje
- het rijbewijs

Als niet bekend is of de overledene begraven of gecremeerd wilde worden, zal de ondernemer de nabestaanden vragen deze keuze te maken. Samen met de uitvaartondernemer wordt bepaald wanneer het lichaam wordt afgelegd en gekist en wanneer de uitvaart zal plaatsvinden. Tijdens die eerste ontmoeting zal de uitvaartondernemer ook vragen naar de kleding van de overledene voor de opbaring.

Dit overleg vindt plaats kort na het overlijden. Het is een moment van sterke emoties en toch gaat u op dat moment belangrijke beslissingen nemen. Hou daarom rekening met het volgende:

- Laat u indien mogelijk begeleiden en helpen door een persoon die u steun kan geven. Alleen gaan kan emotioneel zwaar vallen.
- Vraag altijd een officiële en volledige offerte in functie van uw budget. Vraag wat inbegrepen is in de prijs en wat niet, zodat u achteraf niet voor onaangename verassingen komt te staan.

Burgerlijke stand/dienst bevolking

U geeft het overlijden aan bij de burgerlijke stand in uw gemeente, district of stad. Als u met een uitvaartondernemer werkt, zal hij die taak op zich nemen. Een overlijden moet u aangeven bij de burgerlijke stand van de stad of gemeente waar de persoon overleden is. Die maakt dan een overlijdensakte op. Voor iemand die niet in de eigen stad of gemeente overlijdt, zal de burgerlijke stand van de stad of gemeente waar de persoon gestorven is, de overlijdensakte doorsturen naar de gemeente waar de overledene woonde.

U krijgt na de aangifte een aantal uittreksels van de overlijdensakte mee. Die zijn nodig voor onder meer de werkgever van de overledene, het ziekenfonds, de bank en de verzekering. Het is aan te raden om enkele extra kopieën te vragen. Zo vermijdt u dat u later nog terug naar het loket moet.

Geef de wilsbeschikking door

Bij de aangifte controleert de medewerker van de burgerlijke stand of de overledene een wilsbeschikking heeft ingediend. Over de verschillende soorten wilsbeschikkingen die er bestaan, kunt u meer lezen op bladzijde 22. In een wilsbeschikking staan de wensen van de overledene.

Ook een handgeschreven wilsbeschikking is geldig op voorwaarde dat er een datum en een handtekening van de overledene op staan. Is er geen wilsbeschikking, zijn er geen aanwijzingen in het testament en heeft de overledene tijdens zijn leven geen voorkeuren doorgegeven, dan beslissen de nabestaanden.

1.2. In de dagen na het overlijden

In het lijstje hierboven vond u een aantal praktische zaken die zo snel mogelijk na het overlijden geregeld moeten worden. Ook in de dagen erna moet u nog een aantal zaken in orde brengen.

Werkgever verwittigen

Het is belangrijk dat de nabestaanden de werkgever van de overledene zo snel mogelijk een uittreksel van de overlijdensakte bezorgen. Zo kan de werkgever de verschuldigde lonen (tot op de dag van overlijden) vergoedingen en premies uitbetalen.

Werkte de overledene als bediende, dan betaalt de werkgever het vakantiegeld rechtstreeks uit aan de nabestaanden. Gaat het om een arbeider, dan vragen de nabestaanden de uitkering van het vakantiegeld aan bij het vakantiefonds van de overledene.

Overlijdt een (gepensioneerde) statutair ambtenaar, dan keert de overheid een begrafenisvergoeding uit via het tewerkstellende bestuur of de pensioendienst (PDOS).

Werkte de overledene als zelfstandige, dan moeten de nabestaanden contact opnemen met de boekhouder of accountant. Die kan dan het overlijden melden aan het sociaal verzekeringsfonds, de btw-administratie en de directe belastingen. Hij kan de overledene laten schrappen in het handelsregister; contact opnemen met de belangrijkste schuldeisers en klanten en de liquidatie, verkoop of voortzetting van de handelszaak begeleiden.

Elke werknemer heeft recht op omstandigheidsverlof (klein verlet) bij het overlijden van een familielid. Het aantal verlofdagen is afhankelijk van de werkgever en uw verwantschap met de overledene.

Naast deze wettelijke regeling bepalen sectorale en ondernemingscao's soms bijkomende afwezigheidsdagen. Ook in de openbare sector zijn er bijkomende regelingen.

Pensioenadministratie

Als de overledene met pensioen was, verwittigt de burgerlijke stand van de stad of gemeente de dienst pensioenen. Dat doet ze van zodra de nabestaanden het overlijden hebben aangegeven.

De stedelijke of gemeentelijke administratie zal de Rijksdienst voor Pensioenen op de hoogte stellen van het overlijden van een pensioengerechtigde als deze in de privésector werkte. De overlevende echtgenoot of echtgenote kan een overlevingspensioen aanvragen bij de onthaaldienst van de stedelijke of gemeentelijke administratie.

Werkte de overledene voor de federale of gemeenschapsoverheid (ambtenaar) dan is de echtgenoot of echtgenote die achterblijft, verplicht zich te melden bij de personeelsdienst van de instelling waar de overleden persoon werkte om daar een pensioenaanvraag in te dienen.

Werkte de overleden persoon bij de stedelijke of gemeentelijke administratie of bij het OCMW, dan moet de overlevende echtgenoot zich tot de pensioendienst van de gemeente wenden.

Banken en verzekeringen

Ook de bank van de overledene moet snel worden ingelicht. Die blokkeert dan meteen alle tegoeden van de overledene én van de wettige echtgeno(o)t(e). Sinds 2009 is het toegestaan dat de overlevende echtgenoot of echtgenote tot maximum € 5.000 afhaalt. Een eventuele kluis zal verzegeld worden.

Het is belangrijk om alle banken en financieringsinstellingen van de overledene te contacteren. Wanneer u als nabestaande niet op de hoogte was van de bankzaken van de overledene, kan u bij het opzoekwerk hulp vragen aan de Belgische Vereniging van Banken en Beursvennootschappen.

Nabestaanden maken best een lijst op van de verzekeringen die de overledene had. Zodra een verzekeringsmaatschappij is ingelicht, zet die de polissen stop. Het ongebruikte deel van de betaalde premies komt dan terecht in de nalatenschap van de overledene.

Bij een schuldsaldoverzekering en een levensverzekering, start de verzekeringsmaatschappij een procedure om de begunstigten te vergoeden. Daarvoor zal ze een uittreksel van de overlijdensakte vragen.

U vindt een overzicht van mogelijke verzekeringen in de online gids 'Wat te doen... wanneer uw partner overlijdt' of 'Wat te doen... wanneer een naaste overlijdt' van de Koning Boudewijnstichting.

Meer info op <http://www.kbs-frb.be>

Uitkeringen

Als de overledene een uitkering van ziekenfonds, OCMW of werkloosheidskas ontving, moet u ook de uitbetalingsinstelling op de hoogte brengen. Na aangifte van het overlijden van een persoon met een handicap wordt de sociale zekerheid automatisch verwittigd. U hoeft hiervoor zelf niets te doen. De uitkering wordt onmiddellijk stopgezet.

Is de overledene een gezinslid van de persoon met een handicap (partner, ouder), dan wordt het dossier van de persoon met een handicap herbekeken in de nieuwe gezinssituatie.

Notaris of testamentuitvoerder

Met betrekking tot de nalatenschap zijn er drie mogelijkheden:

- De overledene heeft een notarieel testament laten opstellen.
Uw notaris kan meteen aan de slag om de inhoud van het testament kenbaar te maken en de erfopvolging vast te stellen.
- Wanneer er niets bekend is over een testament van de overledene kunnen de nabestaanden of de notaris via het Centraal Register der Testamenten nagaan of er eventueel een notarieel testament is opgemaakt.
- Heeft de overledene geen testament nagelaten, dan verloopt de erfopvolging volgens de wettelijke bepalingen.

U bent niet verplicht een beroep te doen op een notaris voor het afhandelen van een nalatenschap, en u kan een nalatenschap ook weigeren.

Meer info op www.notaris.be

2. Ongewone overlijdens

Over onderstaande bijzondere overlijdens vindt u meer informatie op de website van de stad Antwerpen:

- een overlijden in het buitenland
- een overlijden van een kind
- een gewelddadig of verdacht overlijden
- een overlijden na een verkeersongeval
- een overlijden zonder stoffelijk overschot

Woordverklaring

Afleggen (p 39)

De term ‘afleggen’ komt van de uitdrukking ‘het leven afleggen’. Het is het verzorgen, voorbereiden en toonbaar maken van de overledene voor de begrafenis. Het afleggen verloopt volgens een vaste procedure en met respect voor de overledene.

Funerarium, mortuarium (p 40)

Het is de gekoelde kamer waar het lichaam van de overledene wordt opgebaard. Veel ziekenhuizen, rusthuizen en ook sommige begraafplaatsen hebben een mortuarium. De Antwerpse begraafplaatsen hebben dat niet. In een mortuarium wordt het lichaam van de overledene gekoeld bewaard.

Wat kan ik doen
na de uitvaart?

Een heel deel praktische zaken kunnen wachten tot na de uitvaartplechtigheid. Vergeet ze echter niet in orde te brengen, anders komt u voor onaangename verrassingen te staan.

Een goede tip: zorg dat u altijd genoeg uittreksels van de overlijdensakte bij de hand hebt. U zal deze voor heel wat formaliteiten nodig hebben. Via de site van de stad kan u eenvoudig kopieën van de overlijdensakte opvragen.

Als u of de overledene gebruik maakte van de dienstverlening ‘naburging’ van de stad, dan is er misschien al heel wat op voorhand geregeld.

Moeilijke woorden worden aangeduid met een **kleurtje**.
Voor dit hoofdstuk vindt u ze op pagina 58.

1. De administratie na een overlijden

1.1. Administratie van stad of gemeente

Was u de echtgenoot of echtgenote van een werknemer of zelfstandige? Dan zal de administratie u documenten bezorgen voor de aanvraag van een overlevingspensioen.

1.2. Banken, krediet- en verzekeringsinstellingen

Zorg voor een kopie van de overlijdensakte voor:

- de bank(en) waar de overledene een rekening of een spaarboekje had
- de kredietinstellingen waar de overledene leningen had lopen
- alle verzekeringsmaatschappijen waar een polis liep: levensverzekering, hypotheeklening, autoverzekering, brandverzekering ...

Na een overlijden werden de bankrekeningen van de overledene geblokkeerd. Om de rekening te deblokken, hebt u een akte van erfopvolging nodig. Dit document wordt opgemaakt door de notaris, of door het registratiekantoor (kadaster) dat de successierechten ontvangt.

1.3. Kinderbijslagfonds

Maakte de overledene deel uit van een gezin met kinderen dat nog recht had op kinderbijslag? Dan moet u ook het kinderbijslagfonds verwittigen omdat de gezinssamenstelling is gewijzigd.

1.4. Ziekenfonds

Het ziekenfonds van de overledene heeft ook een uittreksel van de overlijdensakte nodig. Zodra het ziekenfonds van het overlijden op de hoogte is gebracht, zal dit, afhankelijk van de verzekering van de overledene, een uitkering bij overlijden en/of een bijdrage in de uitvaartkosten storten.

Als de overledene gehuwd was, past het ziekenfonds het statuut van de echtgen(o)t(e) aan naar weduwe, weduwnaar of alleenstaande. Het is mogelijk dat die daardoor recht heeft op een verhoogde tegemoetkoming voor gezondheidszorg. Dat hangt af van het bruto-jaarinkomen van de echtgeno(o)t(e) die achterblijft.

1.5. Sociale dienst

In het geval dat de overledene steun of voordelen van bepaalde sociale diensten genoot (OCMW, een dienstencentrale voor thuiszorg...), moet u elk van deze diensten van het overlijden op de hoogte stellen.

U moet alle diensten die uitkeringen uitbetaalden (een werkloosheidsuitkering, steun voor mindervaliden, steun aan slachtoffers van arbeidsongevallen of beroepsziekten...) op de hoogte brengen.

1.6. Vakbond

Ook de vakbond waarvan de overledene lid was, zal eventueel een vergoeding geven.

1.7. Administratie kadaster, registratie en de domeinen

Na het overlijden hebben de nabestaanden vier maanden de tijd om de aangifte van nalatenschap in te dienen. Wanneer het overlijden plaatsvond in het buitenland, gelden er andere termijnen: 5 maanden bij een overlijden in een Europees land, 6 maanden wanneer het overlijden plaatsvond in een land buiten Europa. In het geval dat de overledene schulden nalaat, kan u de nalatenschap weigeren.

Meer info over de voorwaarden hiervoor vindt u op www.notaris.be.

1.8. Denk verder ook aan...

- Allerlei abonnementen, lidmaatschappen en bijdragen
- Huurcontracten of hypotheke
- Telefoon-, kabel- en internetabonnementen
- Gas, elektriciteit en water
- Post
- Uitschrijving voertuig
- ...

2. Verdriet en herinneringen

Hoe we een verlies een plaats geven in ons verdere leven, hangt nauw samen met onze eigen persoonlijkheid, met de band die we hadden met de overledene en met de steun van onze directe omgeving. Het is belangrijk om aandacht te hebben voor uw eigen gevoelens en voor wat er leeft bij andere nabestaanden. Als u het gevoel hebt dat u bij de verwerking toch extra hulp nodig hebt, kan u gespecialiseerde hulp invoepen. Uw huisarts en ziekenfonds kunnen u raad geven.

Onderzoek van Manu Keirse, emeritus hoogleraar van de universiteit Leuven, helpt om het rouwproces van een iets rationelere kant te bekijken. Hij onderscheidt vier 'taken' in de rouw.

De eerste is die waarin u het verlies onder ogen moet zien.

In de tweede fase, tijdens de eerste weken na het overlijden, moeten de nabestaanden de ruimte krijgen om hun pijn uit te drukken. Hevige huilbuien en gevoelens van intense pijn werken heilzaam en helpen ons met het verlies om te gaan. De daaropvolgende weken neemt de intensiteit van de pijn beetje bij beetje af. Ga in deze periode een gesprek over de overledene niet uit de weg.

In een derde fase volgt de aanpassing aan 'de wereld zonder...'. De dood van een dierbare veroorzaakt niet alleen verdriet, maar verandert ook het familiale en sociale leven van de nabestaanden. Een weduwe heeft steeds minder contact met de collega's en vrienden van haar man. Ouders die hun kind verloren hebben, hoeven niet meer naar het schoolfeest of de voetbalmatch. Er is plots tijd en ruimte teveel. Kenmerkend aan deze fase is het idealiseren van de overledene. Hij of zij staat symbool voor een hoofdstuk dat nu voorgoed is afgesloten.

In een vierde fase wordt de pijn minder scherp. De overledene wordt niet langer geïdealiseerd, maar is nog altijd aanwezig in het hart en de geest van de nabestaanden. Er is opnieuw ruimte en energie om oude projecten weer op te nemen en aan nieuwe te beginnen.

Woordverklaring

Voorbehouden deel

Het voorbehouden deel is het stuk van uw erfenis waarover u niet vrij kan beschikken. Dit deel gaat naar de wettige erfgenamen:

- echtgenoot of echtgenote
- kinderen (als er geen echtgeno(o)t(e) is)
- kleinkinderen (Nemen de plaats in van een kind dat eerder overleed)
- ouders (als er geen echtgeno(o)t(e) of kinderen zijn)

A photograph of a person walking away from the camera on a paved path in a cemetery. The path is lined with large, mature trees on the right side, casting shadows on the ground. In the background, several tombstones are visible. The person is wearing a dark jacket with a light-colored hood and dark pants. The overall atmosphere is peaceful and quiet.

Antwerpse begraafplaatsen

Antwerpen, Schoonselhof

Krijgsbaan 100, 2660 Hoboken (hoek Sint-Bernardsesteenweg/Krijgsbaan)

Het Schoonselhof is een uitgestrekte oase van rust.

Met zijn kasteel, bospartijen en uitgestrekte perken is het een prototype van een hedendaags begraafpark waar erfgoed en groen perfect samengaan. Tussen de bezoekers vindt u dan ook minstens evenveel wandelaars die van het park en de grote verscheidenheid aan funerair erfgoed komen genieten als mensen die een overledene komen gedenken. Het Schoonselhof beschikt over een urnenbos waar u 'natuurlijk' begraven kunt worden.

Het Schoonselhof wordt wel eens het 'Père Lachaise' van de Scheldestad genoemd. Heel wat beroemde Antwerpenaren kregen hier hun laatste rustplaats. Door de enorme historische rijkdom van het Schoonselhof trekt de begraafplaats ook veel bezoekers en toeristen aan.

Berchem

Floralienlaan 288, 2600 Berchem

De begraafplaats van Berchem ligt tussen de wijk Pulhof en het Nachtegalenpark. Het stedelijk karakter van deze begraafplaats past perfect bij de burgerlijke uitstraling van de buurt. Historisch gezien was deze begraafplaats erg in trek bij de bourgeoisie waardoor er zich tot vandaag veel fraaie oude grafmonumenten bevinden.

Er is minder groen op de begraafplaats, maar dat wordt – zeker in de zomermaanden - ruimschoots gecompenseerd door de majestueuze bomen op de Prins Leopold- en Elizabethlaan en de onmiddellijke nabijheid van grote parken. De begraafplaats trekt veel bezoekers. Zowel in het weekend als in de week zijn er voortdurend mensen in de weer met het verzorgen van de graven.

Berendrecht

Schouwvegerstraat, 2040 Berendrecht

Vlakbij de kerk vindt u de kleine, overzichtelijke begraafplaats van Berendrecht. Ondanks de bescheiden afmetingen krijgt u hier een gevoel van ruimte en rust dat typisch is voor een polderdorp.

De netjes onderhouden perken vertellen de geschiedenis van het polderdorp. Er zijn maar weinig echte praalgraven. Samen met Zandvliet ademt deze begraafplaats een uitgesproken landelijke sfeer uit. Deze begraafplaats beschikt over een urnenbos waar u 'natuurlijk' begraven kunt worden.

Zandvliet

De Keyserhoeve/ Spaansemolenstraat, 2040 Zandvliet

De begraafplaats van Zandvliet is één van de laatste actieve Antwerpse ‘kerkhoven’. Ze ligt in tegenstelling tot de meeste andere Antwerpse begraafplaatsen dus niet aan de rand, maar rond de kerk in het centrum. Dit geeft de dorpskern een authentiek uitzicht.

De kerk bevindt zich op een heuveltje. De graven eromheen liggen op een glooiing. Een gerestaureerde waterput draagt nog bij tot de charme van dit kerkhof. U vindt hier zowel moderne als historische graven in combinatie met een modern columbarium en urnenveld door elkaar. Het columbarium en urnenveld in de schaduw van de kerk geven het geheel een moderne toets.

Borgerhout, Silsburg

Herentalsebaan 576, 2100 Deurne.

Aan de rand van de woonwijk Silsburg, langs de drukke Herentalsebaan, ligt de Onze-Lieve-Vrouwbegraafplaats. Ondanks het feit dat we ons hier op het grondgebied van Deurne bevinden, is dit wel degelijk de begraafplaats van Borgerhout.

Achter de indrukwekkende inkompoort begint de hoofdlaan met zijn monumentale grafkelders en bijzondere zerken; stuk voor stuk getuigen van de rijke geschiedenis van Borgerhout. Ook in de zijlanen staan heel wat funeraire schatten. De duidelijke structuur van de begraafplaats brengt een zekere rust in de overdonderende hoeveelheid aan opvallende en in het oog springende grafstenen. Alhoewel er een grote verscheidenheid is aan grote bomen, drukt de rode beuk het meest zijn stempel op deze begraafplaats en zorgt voor schaduw en koelte tijdens warme zomerdagen.

Dit is een begraafplaats die net als die van Berchem aan de Floraliënlaan een uitgesproken stedelijk karakter heeft en zich tegelijk bevindt op een plaats waarin de vorige eeuw de verstedelijking overging in groene zone en landbouwgebied.

Deurne, Ruggeveld

August van de Wielelei, 2100 Deurne

Ruggeveld bevindt zich tegenover het Rivierenhof en maakt deel uit van een grote groenzone. De begraafplaats is na het Schoonselhof de grootste begraafplaats van Antwerpen. De ruime brede lanen en de verzorgde aanplant zorgen voor rust.

Dit is een hedendaagse begraafplaats met veel moderne zerken, waarvan enkele naar een origineel ontwerp. Ook het militair ereperk kreeg een aparte invulling. Deze begraafplaats beschikt over een urnenbos waar u 'natuurlijk' begraven kunt worden.

Over de begraafplaats weerklinken in het weekend de omgevingsgeluiden van de enthousiaste voetballertjes en hun supporters. Het heeft iets troostends om te horen dat het leven verder gaat.

Deurne, Sint-Fredegandus

Lakborslei, 2100 Deurne.

Op deze begraafplaats worden geen nieuwe concessies meer verleend.

De begraafplaats Sint-Fredegandus is één van de beter bewaarde geheimen van Deurne. Ze vertrekt rond de Sint-Fredeganduskerk en strekt zich verder uit langs de Lakborslei.

Dit is een oude begraafplaats met een heldere structuur rond een centrale as, de zogenaamde Christusweg. Net als op het Schoonselhof kregen heel wat prominente Antwerpenaren hier een laatste rustplaats.

U belandt in een andere wereld zodra u door de poort naar binnen stapt.

De Antwerpse Ring, die nochtans vlakbij ligt, lijkt plots onwezenlijk ver weg.

Het gevoel van rust en ruimte is verbazingwekkend.

Ook deze begraafplaats is een ware erfgoedschatkamer. U loopt hier tussen de mooiste funeraire architectuur en - beeldhouwkunst uit de voorbije eeuwen.

Rond de kerk, op het oudste gedeelte, liggen de grafzerken dicht bij elkaar.

Vanuit een visie van 'gecontroleerde verwildering' wil de stad het unieke karakter van dit waardevolle patrimonium behouden.

Deurne, Sint-Rochus

Sint-Rochusstraat, 2100 Deurne.

Op deze begraafplaats worden geen nieuwe concessies meer verleend

De begraafplaats van Sint-Rochus ligt een beetje verscholen achter de kerk. Ondanks het feit dat de begraafplaats door woningen is ingesloten, is het er opvallend stil en rustig.

De grandeur van Sint-Fredegandus ontbreekt, maar u vindt hier de geborgenheid van een kleine begraafplaats met veel oude bomen en bemoste zerken. Op een zonnige herfstdag waant u zich onmiddellijk honderd jaar terug in de tijd.

Ekeren, Driehoekstraat

Driehoekstraat 237, 2180 Ekeren.

Aan de rand van Ekeren geeft een indrukwekkend poortgebouw toegang tot de begraafplaats. De velden rondom geven deze plaats een uitgesproken weids karakter.

Het oudere gedeelte biedt een grote verscheidenheid aan grafzerken en monumenten. Op het moderne gedeelte vindt u opvallend veel stijlvolle zerken zonder opstaande grafsteen terug. Dit geeft deze begraafplaats een apart karakter. Deze begraafplaats beschikt over een urnenbos waar u 'natuurlijk' begraven kunt worden.

De afgelopen jaren werd er een heidelandschap aangelegd. In dit landschap kunnen biologisch afbreekbare urnen begraven worden.

Ekeren, Mariaburg

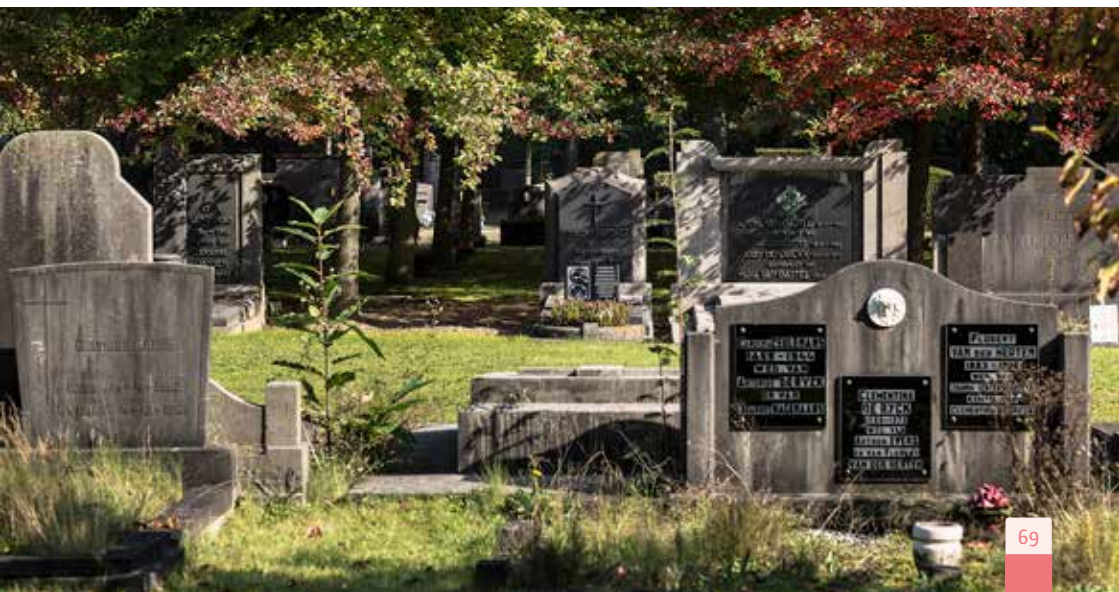

Alfredlei, 2930 Brasschaat.

Op deze begraafplaats worden geen nieuwe concessies meer verleend.

Een beetje verscholen in een boomrijke villawijk op het grondgebied van Brasschaat vindt u de begraafplaats Mariaburg. De diepe rust op deze begraafplaats wordt alleen verstoord door het sporadisch geblaf van een hond in één van de omliggende tuinen.

Een brede grasstrook loopt diagonaal over de begraafplaats en verdeelt die netjes in een Antwerps en een Brasschaats deel. Het Brasschaatse deel wordt tot op heden actief gebruikt. Op het Antwerpse deel hebben zelfs de jongste graven al een respectabele leeftijd. Volledig omringd door bomen is dit zonder twijfel één van de groenste begraafplaatsen van de stad.

Hoboken

 Schoonselhoflei, 2660 Hoboken.

De Schoonselhoflei, een zijstraat van de Sint-Bernardsesteenweg, brengt u bij de ingang van de begraafplaats van Hoboken. De bomen langs de brede hoofdlaan vol prachtige grafmonumenten geven het centrale deel van deze begraafplaats een verrassend groen uitzicht. Links en rechts van de hoofdlaan strekken de perken zich uit volgens een duidelijk en helder patroon. Deze begraafplaats combineert op een verrassende manier een stedelijk karakter met een groot ruimtelijk gevoel dat door de aanwezigheid van cypressendreven en lavendel een warm Provençaals karakter uitstraalt.

Bijzonder aan deze begraafplaats ook het standbeeld dat de strooiweide siert.

Merksem, Zwaantjeslei

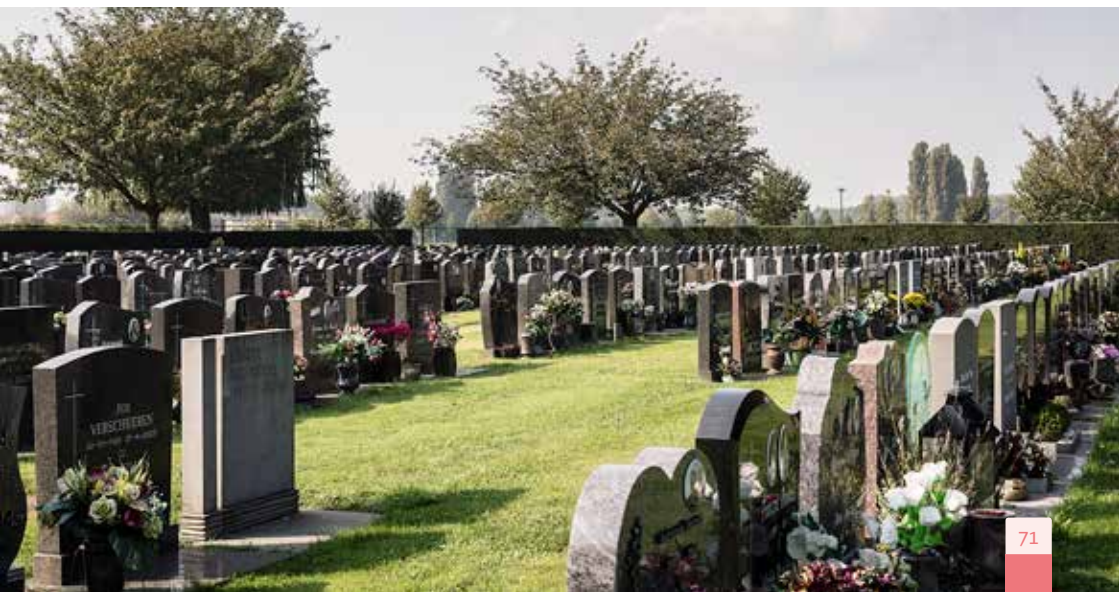

Zwaantjeslei 101, 2170 Merksem.

In de vlakte tussen het ziekenhuis Jan Palfijn en het Fort van Merksem vindt u één van de meest strakke en moderne begraafplaatsen van Antwerpen.

Deze begraafplaats heeft een hedendaagse en duidelijke structuur met gelijkvormige, netjes met hagen afgezette perken. Het district koos voor een bepaald type van grafzerk dat tot vandaag als maatstaf gebruikt wordt. Het zorgt voor een gelijkmatig en ordelijk beeld.

In 2018 kreeg de begraafplaats het natuurperk 'De Eekhoorns'. Dit is een perk dat een strooiweide en een urnenbos combineert en dat vooral uit bomen en beplanting bestaat.

Merksem, Van Heybeeckstraat

Van Heybeeckstraat, 2170 Merksem.

Deze begraafplaats is niet meer actief voor bezorgingen.

De begraafplaats aan de Van Heybeeckstraat ligt in het centrum van Merksem en evolueert meer en meer naar een deel van het districtspark. De stijlvolle toegangspoort wordt geflankeerd door twee machtige lantaarns. Achter die poort ligt een Schoonselhof in het klein. De bomenrijen zijn weloverwogen aangeplant en zorgen voor een steeds wisselend perspectief. De grafzerken hoeven niet onder te doen voor de monumenten op de andere historische begraafplaatsen. Opvallend is het bijzonder expressieve beeldhouwwerk dat veel van de graven siert.

In een hoek van de begraafplaats vindt u een klein bedevaartsoord rond het graf van de jonge Herman Wijns (1931 – 1941). Honderden bedanktegels getuigen er van de populariteit van deze Merksemse slagerszoon.

Wilrijk, Steytelinck

Dokter Donnyplein/Kerkeveldstraat, 2610 Wilrijk.

Steytelinck is een ruime, hedendaagse begraafplaats met een heldere structuur en brede paden die uitnodigen tot wandelen. De ligging naast het Steytelinckpark versterkt het groen, residentiële en rustgevende karakter. In het originele ontwerp kreeg de begraafplaats op enkele perken magnolia's. Er werden de laatste jaren nog meer magnolia's geplaatst waardoor deze plaats elk voorjaar een oase van geur en bloemenpracht is.

Wilrijk, Jules Moretuslei

Jules Moretuslei, 2610 Wilrijk.

Deze begraafplaats wordt niet meer gebruikt.

Langs de Jules Moretuslei ligt een opvallend parkje. Op de grasvelden tussen de oude bomen liggen verspreid een aantal grafstenen. Het zijn de overblijfselen van een oude, in onbruik geraakte begraafplaats. Ze is nu een groene oase langs een drukke baan.

Stilstaan bij de dood, we doen het liever niet. Toch is het belangrijk om nu al na te denken bij de keuzes die gemaakt moeten worden bij een overlijden. Spreek er ook over met familie en vrienden.

Dat lijkt misschien vreemd, maar het zal uw nabestaanden houvast bieden in een periode van verdriet. Een periode waarin ook heel wat praktische zaken moeten worden geregeld.

Deze gids bevat heel wat nuttige informatie en helpt u om de juiste keuzes te maken op het juiste moment. Veel dingen kan u al ruim op voorhand regelen zodat u of uw familie op het moment van een overlijden er niet mee bezig moet zijn. De stad Antwerpen geeft u advies over alles wat met uw laatste rustplaats te maken heeft. Specialisten zoals notarissen, artsen en begrafenisondernemers helpen u met alle andere praktische zaken. Zo zorgen we er samen voor dat u beter bent voorbereid op de dag die we het liefst zo lang mogelijk uitstellen.

U vindt alle informatie en advies ook op www.antwerpen.be/overlijden.

Voor persoonlijk advies kan u terecht bij de medewerkers van de begraafplaatsen op:

Administratie noord:
begraafplaats Merksem
Zwaantjeslei
tel. 03 29 29 620
begraafplaatsen.noord@antwerpen.be
Dagelijks van 8 tot 16 uur of op afspraak van 16 tot 20 uur

Administratie zuid:
begraafplaats Schoonselhof
tel. 03 740 36 40
begraafplaatsen.zuid@antwerpen.be
Dagelijks van 8 tot 16 uur of op afspraak van 16 tot 20 uur

